

ATPL priekšlikumi prasmju pilnveidei un pārkvalifikācijai

2021.gada 17.februārī

COVID-19 krīze ir izcēlusi digitālās pratības nozīmīgumu visos līmeņos. Iedzīvotāju digitālo prasmju pilnveidei vajadzētu būt galvenajai kvalifikācijas paaugstināšanas un pārkvalifikācijas prioritātei valstī.

Amerikas Tirdzniecības palāta Latvijā (ATPL) augsti novērtē Latvijas centienus pilnveidot darbaspēka prasmju līmeni. Lai palielinātu digitālo pratību un sagatavotu iedzīvotājus jaunām nodarbinātības formām, aicinām nekavējoties īstenot koordinētus pasākumus un veikt mērķtiecīgus ieguldījumus iedzīvotāju prasmju pilnveidošanā.

Ierosinām apsvērt šādus priekšlikumus:

- **Uzlabot digitālo pratību iedzīvotāju vidū**

Mums jāveicina digitālo prasmju apguvi dažādos kompetenču līmeņos, izmantojot holistisku pieeju. Digitālā pratība ietver ne vien digitālās pamatprasmes vai padziļinātas digitālās prasmes un kompetences, bet arī datu analīzi, informācijas pratību, interneta drošību, problēmrisināšanu, sadarbību un komunikāciju, izmantojot digitālās tehnoloģijas u.c. Neskatoties uz to, ko kopējais digitālo prasmju līmenis sabiedrībā pakāpeniski uzlabojas, Eiropas Komisijas [Digitālās ekonomikas un sabiedrības indeksā](#) (DESI) 2020. gadā Latvija ieņēma 18. vietu 28 dalībvalstu vidū, visvairāk atpaliekot iedzīvotāju digitālo prasmju vērtējumā. Tas norāda, ka digitālo prasmju iniciatīvas būtu jāiekļauj iespējami plašā pasākumu klāstā visām iedzīvotāju grupām, tai skaitā dažādās izglītības, mūžizglītības un pārkvalifikācijas programmās.

- **Mācīties no labākajiem**

Ir jāizveido jēgpilnas digitālo prasmju mācību programmas, kuras var nekavējoties pielietot praksē. Ir jāiegulda kvalitatīva mācību programmu saturs izveidē un kvalitatīvam saturam ir jākļūst par kvalifikācijas celšanas un pārkvalifikācijas galveno prioritāti. Iesakām mērķtiecīgi un pastāvīgi mācīties no labākās starptautiskās prakses un pēc iespējas vairāk izmantot kvalitatīvu un interaktīvu saturu tiešsaistē. Iedvesmojošs ir nesenais Nodarbinātības valsts aģentūras piemērs, piedāvājot bezmaksas mācības attālinātās izglītības platformā "Coursera", kuram aicinām sekot visām atbildīgajām institūcijām, kuras īsteno dažādas kvalifikācijas paaugstināšanas un pārkvalifikācijas programmas. Apmācību procesa ietvaros standartizētu mācību programmu izstrāde pasniedzējiem nodrošinātu labāku vispārējo programmu kvalitāti un rezultātu. Apmācību programmas būtu jāveido tā, lai mācīšanās process kļūtu efektīvāks un, līdzās satura uzlabošanai, jāpievērš uzmanību mācību metodēm, neierobežotai pieejamībai un aktuālākajām globālajām tendencēm apmācību jomā. Aicinām ciešāk sadarboties ar uzņēmumiem, kas piedāvā apmācības kvalifikācijas paaugstināšanai, izmantojot starptautiski atzītas un sertificētas mācību programmas. Mūsu biedri ir gatavi sniegt ieguldījumu gan programmu satura pilnveidošanā, gan apmācību procesā kā pasniedzēji. Ir ārkārtīgi svarīgi nodrošināt to, lai pēc digitālo prasmju programmas teorētiskās apguves sekotu mentoringa sesijas iegūto zināšanu praktiskai pielietošanai.

- **Uzlabot pārvaldību un sadarbības kultūru**

Apzinoties, ka cilvēkkapitāla attīstība ir sarežģīts un daudzslāņains process, kas prasa lielu specifisku zināšanu apjomu un labāku koordināciju starp dažādām institūcijām, mēs iesakām pārvaldību uzņemties kādai no valsts pārvaldes iestādēm, piemēram, Nodarbinātības padomei vai Nodarbinātības valsts aģentūrai, kas ciešā sadarbībā ar visām iesaistītajām pusēm – ministrijām, aģentūrām, izglītības iestādēm un privāto sektoru – izstrādā vispārēju Latvijas cilvēkkapitāla attīstības stratēģiju. Atbildīgajai institūcijai būtu jāizstrādā minētā stratēģija un jāpārtrauga tās īstenošana, nosakot konkrētus, izmērāmus mērķus. Atbildīgās valsts pārvaldes iestādes identificēšana nav vienkāršs uzdevums, taču obligāti nepieciešams, lai nodrošinātu sekmīgu koordināciju un komunikāciju starp dažādām pusēm vienota mērķa sasniegšanai.

Iesakām noteikt konkrētus darbības rādītājus (KPI), lai novērtētu digitālās prasības uzlabojumus, par atskaites punktu ņemot ne vien programmās iesaistīto dalībnieku skaitu kā līdz šim, bet galvenokārt vērtējot programmu kvalitāti un pieejamību, kā arī programmu absolventu karjeras izaugsmi. Rādītāju uzlabošana Eiropas Komisijas DESI indeksā būtu viens no atskaites punktiem, ko būtu jāņem vērā, izstrādājot cilvēkkapitāla attīstības stratēģiju.

ATPL nesen veiktajā [aptauja](#) biedri norādīja, ka ļoti maz un reti izmantojuši valsts subsidētās apmācību programmas savu darbinieku prasmju uzlabošanai. Respondenti kā galvenos faktorus minēja bažas par mācību programmu kvalitāti, informācijas trūkumu par piedāvājumu un birokrātiskos šķēršļus. Nelielais skaits biedru, kuri bija izmantojuši valsts subsidētās programmas, to ietekmi uz darbinieku kvalifikācijas celšanu novērtēja kā vāju. Tajā pašā laikā vairums respondentu atbildēja, ka regulāri iegulda iekšējos uzņēmuma resursus savu darbinieku kvalifikācijas uzlabošanā.

Investīcijas iedzīvotāju prasmju uzlabošanā nekad nav bijušas tik nepieciešamas kā šobrīd pandēmijas apstākļos. Kā organizācija, kas pārstāv starptautiskus dažādu nozaru uzņēmumus, esam gatavi iesaistīties dialogā ar dažādām iesaistītajām pusēm, piedāvājot praktiskus ieteikumus, lai veicinātu Latvijas cilvēkkapitāla attīstību, kas ļaus valstij piesaistīt vairāk investīciju ar augstu pievienoto vērtību.

ATPL ir vadošā ārvalstu tirdzniecības palāta Latvijā, pārstāvot ap 150 uzņēmumu. ATPL mērķi ir veicināt un stiprināt tirdzniecību, investīcijas, partnerību un draudzību starp ASV un Latviju, kā arī kalpot par viedokļu, zināšanu apmaiņas un kontaktu platformu biedriem, partneriem un starptautiskās uzņēmēju sabiedrības pārstāvjiem Latvijā. Palātas mērķi sakņoti četros pamatprincipos: godprātīga, atbildīga, uz sadarbību un izcilību vērsta darbība. Sīkāka informācija: www.amcham.lv

Kontaktpersona: Līga Smildziņa-Bērtulsone, ATPL izpilddirektore
Tālrunis: 6721-2204, e-pasts: liga.bertulsone@amcham.lv, www.amcham.lv